

DE NAAM VAN DE MOEDER

ROBERTO CAMURRI BIJ DE BEZIGE BIJ

De menselijke maat

Roberto Camurri

DE NAAM
VAN DE
MOEDER

Vertaald door Manon Smits

2021

DE BEZIGE BIJ
AMSTERDAM

Copyright © 2020 NN Editore

Published by special arrangement with NN Editore in conjunction with
their duly appointed agent MalaTesta Literary Agency and the co-agent

2 Seas Literary Agency

Copyright Nederlandse vertaling © 2021 Manon Smits

Oorspronkelijke titel *Il nome della madre*

Oorspronkelijke uitgever NN Editore, Milaan

Omslagontwerp Moker Ontwerp

Omslagillustratie Lotte van Raalte

Foto auteur Daniela Calzolari

Vormgeving binnenwerk Aard Bakker

Druk Wilco, Amersfoort

Bindwerk Abbrigh, Groningen

ISBN 978 94 031 1601 3

NUR 302

debezigebij.nl

Bij de productie van dit boek is gebruikgemaakt van papier dat het keurmerk van de Forest Stewardship Council (FSC®) mag dragen.

Bij dit papier is het zeker dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

*She is trapped inside a month of grey
and they take a little every day
she is a victim of her own responses
shackled to a heart that wants to settle
and then runs away
it's a sin to be fading endlessly*

Counting Crows, 'Mercury'

*Her long blonde hair flying in the wind
she's been running half her life
the chrome and steel she rides
colliding with the very air she breathes
the air she breathes*

Neil Young, 'Unknown Legend'

Voor mijn vader en voor haar, mijn moeder

Hij zal thuiskomen voor de lunch op een dag in juli, het zal warm zijn, en de horizon zal getransformeerd zijn tot een vloeibare lijn onder een vage hemel.

Hij zal de deur opendoen en zijn vrouw daar zien staan, stokstijf in de gang alsof ze is betoverd, de handen bleek ineengewrongen, al het bloed naar haar gezicht getrokken, de ogen wijd open.

Ze zal blootsvoets zijn en onder haar, tussen haar voeten, zal zich een plasje uitbreiden over de vloer; hij zal een paar tellen roerloos blijven staan, de tijd is bevroren.

Alles komt goed, zal hij zeggen, en hij zal ervan versteld staan hoe kalm zijn stem klinkt, hoezeer hij ook wordt bevangen door paniek.

Alles zal door bun banden heen gaan, door de zon en de warmte die zal binnenkomen via de deur die nog openstaat, door dat buis heen, door dat erf, door bun levens tot dan toe.

Hun herinneringen zullen erdoorheen gaan, bun maaltijden samen zonder te praten, bun lusteloze vrijen, de kussen die ze elkaar niet zullen hebben gegeven en die ze elkaar hebben gegeven uit angst.

De motor van de Renault 4 zal ronken terwijl de reigers zullen opvliegen, terwijl zij zich bijgend zal vastgrijpen aan het bandvat, terwijl hij steeds zal moeten lachen en tegen zichzelf zegt dat hij daarmee moet stoppen, te midden van die verlaten weg, van die immense vlakte, van die kleuren, extra fel door de zomerzon die de blauwe hemel verblindt daar boven bun hoofd, boven Fabbrico.

Zij zal haar buik vasthouden, zal zeggen: het doet zo'n pijn.

Hij zal naar haar kijken en opnieuw verliefd worden, op dat gezicht dat eindelijk zonder verweer is, verward, geëmotioneerd, blij en angstig, rood en trillend.

Hij zal opnieuw verliefd worden op die banden, die banden die zich door hem liefdevol zullen laten meevoeren via de deuren van het ziekenhuis, via de gezichten van de mensen die daar staan, die daar wachten. Hij zal gangen, liften en kamers in gaan die ruiken naar ontsmettingsmiddel, hij zal contact zoeken met haar ogen terwijl zij, onder de kalme blik van de verpleegsters, hem zal lijken te zijn vergeten.

Ze zullen haar op een bed laten gaan liggen, zeggen dat ze rustig moet blijven, ze zullen hem achterlaten in een kamer.

Hij zal twijfelen of hij moet opstaan om het raam open te doen, of hij moet proberen het rolluik te laten zakken tegen de warmte van de zon, of hij naast haar moet gaan staan om haar te strelen, te kussen, tegen haar te praten.

Hij zal beseffen dat hij niets te zeggen heeft, haar niets te zeggen heeft, hij zal beseffen dat hij ervandoor zou willen gaan en terugkomen, misschien, als alles voorbij is.

Alles zal dwars door hun aanwezigheid daar heen gaan, door de lucht in die kamer, door hun banden die elkaar weer vasthouden, communicerende vaten gevuld met één energie.

Hij zal blijven zitten waar hij zit.

Zij zal schreeuwen: het doet zo'n pijn, het doet echt zo'n pijn, en ze zal opstaan, ze zal met haar vuisten tegen die pastelkleurige muur beuken, beel hard, de klappen zullen dreunen, ze zal diezelfde muur kopstoten geven, ze zal schreeuwen, vloeken zoals bij haar nog nooit heeft horen doen.

Absurd zal het zijn om haar te zien weggrollen op een brancard, zich voor te stellen dat zij in de aangrenzende kamer ligt, achter die muur, verborgen voor zijn ogen te midden van het verzengende verglijden van die dag, absurd zal het zijn dat de wereld blijft draaien, dat de arbeiders blijven werken, dat er iemand in een bar een kop koffie zal drinken, en iemand anders thuis op de bank zal liggen, ten prooi aan verveling.

Absurd zal het zijn dat de zomer zomer blijft, absurd dat er niet een wind opsteekt om alles te verbranden.

Hij zal wachten gedurende wat uren zullen zijn, hij zal kijken hoe de dag overgaat in avond.

Hij zal wachten tot die deur opengaat.

Hij zal ernaar verlangen en bang zijn om zijn zoontje te zien, om haar te zien.

Daarna zal er stilte neerdalen en hij zal trillen, bij zal naar het bed lopen, bij zal bedenken dat er geen bloemen zijn, dat er geen taart is, dat er geen ballonnen zijn om de kamer te versieren, bij zal naar die vier muren kijken, bij zal ze kaal en treurig zien, bij zal naar haar gezicht kijken en bedenken dat ze nog nooit zo mooi is geweest.

Hij zal een hand uitsteken naar haar voorhoofd, bij zal op dat bed gaan liggen en zij zal voor hem opschuiven, bij zal daar roerloos liggen, de baby tussen ben in, de geur van zijn huid en zijn haartjes die de lucht vullen, en bij zal in stilte blijven kijken naar zijn zoon, Pietro.

EEN

Pietro doet zijn ogen open, ze zijn bruin, levendig; hij kijkt naar het plafond, naar het zonlicht dat danst met de schaduwen van de gesloten gordijnen, met die van de speeltjes, van de meubels in de kamer, hij kijkt naar de barsten in de blauwe verf op het plafond, naar de hanglamp. Hij huilt.

Ettore hoort hem, hij wordt wakker, doet zijn ogen niet open, blijft daar liggen luisteren, wacht tot zij in beweging komt, tot ook zij wakker wordt; als hij haar hand over zijn rug voelt strelen rolt hij zich kreunend op, trekt zijn knieën op naar zijn borst, zijn handen onder het kussen; als hij diezelfde hand in zijn schouder voelt knijpen verzet hij zich tegen de impuls om die naar zijn mond te brengen en er

een kus op te geven, hij blijft stil liggen. Hij doet zijn ogen pas open als hij haar hoort fluisteren dat hij moet opstaan.

Sta op, zegt ze.

En dan komt Ettore overeind, hij gaat op het matras zitten, het gehuil van Pietro kruipt langs de muren van de gang om daar in hun slaapkamer tot uitbarsting te komen; hij leunt met zijn ellebogen op zijn knieën, laat zijn gezicht tussen zijn handen zakken, wrijft er krachtig overheen, hij is nog moe, heeft het idee dat hij amper heeft geslapen. Zo blijft hij een paar tellen stil zitten, hij wil haar stem weer horen, weer die fluistering horen. Hij draait zich niet naar haar toe om haar met zijn ogen te zoeken, hij steekt niet zijn handen uit, hij blijft stil zitten wachten, terwijl Pietro maar blijft huilen, harder nu; haar stem komt niet, Ettore stelt zich voor hoe ze daar ligt, opgerold, ongekamd, stuurs, hij ziet haar voor zich, mooi, boos, verformfaaid en geurig, hij ziet haar voor zich met de vouwen van het hoofdkussen in haar wang.

Als hij zich omdraait is ze er niet, alleen wat er over is van haar kant van het bed, de lakens over het kussen waar zij sliep, en Pietro die nog steeds huilt.

Ettore staat op en rekt zich uit, verlaat de slaapkamer en loopt door de gang, de nepmarmeren vloer is koud onder zijn voeten, hij stopt voor de deur van de kinderkamer en het huilen lijkt wat tot bedaren te komen.

Pietro ziet de schaduw van zijn vader langer worden, ziet die spelen met de andere schaduwen en hij spert zijn ogen wijd open, haalt diep adem. Als hij de schaduw ziet weggaan, als hij doorheeft dat zijn vader niet naar binnen komt, barst hij weer in huilen uit, steeds wanhopiger.

Ettore is nu in de woonkamer, hij loopt naar de keuken, naar de tuindeur, hij schuift de gordijnen opzij om naar de hemel te kijken.

Het is zo'n dag waarop de vlakke zich te pletter lijkt te storten tegen de bergen daar in de verte, hij ziet de besneeuwde toppen aan de horizon en hij zou willen dat hij die sneeuw met zijn hand kon pakken, dat hij door al dat wit kon rollen zoals een hond zou doen.

Hij zou willen teruggaan naar een paar maanden eerder, toen de kinderarts zei, terwijl ze een haarlok achter haar oor streek, met een vragende blik die Ettore nooit helemaal had begrepen, dat het goed zou zijn voor de kleine om een paar dagen in de bergen door te brengen, in de gezonde lucht om van zijn kinkhoest af te komen.

Hij zou willen teruggaan naar het moment dat hij zich had omgedraaid naar de moeder van zijn kind, naar haar die daar zat met Pietro op schoot, naar haar holle, afstandelijke blik, naar de woorden die ze had uitgesproken terwijl ze naar de muur staarde achter de kinderarts die haar hoofd schudde.

Hoe moeten we dat nu doen?

Teruggaan, naar het moment dat ze weer in de auto waren gestapt, Pietro die hilde, zij die voor zich uit staarde naar de weg. Hij zou willen dat hij haar hand had vastgepakt, haar in de ogen had gekeken, hij zou willen dat hij de moed had gehad om tegen haar te zeggen: we gaan met z'n drietjes, we maken er een vakantie van.

Hij zou willen dat hij niet de woorden had uitgesproken die uit zijn mond kwamen terwijl hij de auto startte.

Ik ga wel met hem, jij hoeft niet per se mee.

Ze waren 's ochtends vroeg vertrokken, de zon scheen op de ochtenddauw die de tuin bij hun huis bedekte, op de weg en het silhouet van de gieterij een eindje verder, de toppen van de bomen langs de weg.

Een dauw waardoor, in zijn achteruitkijkspiegeltje, de moeder van zijn kind de gedaante kreeg van een spook, een ijle figuur met de armen over elkaar geslagen voor haar boezem, gehuld in een nachthemd. Dat had ze ooit van hem gekregen en ze had het nog nooit gedragen.

Hij vroeg het haar niet, hij vroeg nooit waarom ze het niet droeg, en hij was blij geweest toen hij haar de avond ervoor met dat nachthemd naar bed zag komen, ze waren dicht tegen elkaar aan in slaap gevallen zoals in geen tijden meer was gebeurd, lepeltje-lepeltje, hij achter haar, hun handen in elkaar vervlochten, de geur van haar pasgewassen haren.

Die ochtend had hij haar weer naar binnen zien gaan, had hij gas gegeven met een blik op Pietro in het stoeltje dat op de achterbank was bevestigd, de kleine hield een doekje in zijn hand waar hij op sabbelde met geluidjes die blij klonken.

Er was niemand op straat, er klonk alleen het geronk van de auto en het geluid van de natuur die ontwaakte, van de vogels verborgen tussen de bomen.

Hij reed rustig, met een laag toerental, hij bekeek het landschap, de hemel die licht werd, gestreeld door een milde voorjaarswind.

Na een paar kilometer viel Pietro in slaap en hoestte niet meer, Ettore vroeg zich af waar deze reis eigenlijk voor no-

dig was, ze werden ingehaald door een vrachtwagen waardoor de auto schokte en slipte, de kleine deed zijn ogen open en begon angstig te huilen.

Ettore probeerde hem te kalmeren met lieve woorden en een vrolijke toon, met de woorden die hij thuis gebruikte, die hij zei als hij zijn luier verschoonde of als ze samen speelden op het kleed in de woonkamer, die hem aan het lachen maakten.

Nutteloze woorden, zijn zoontje leek wel doof, bij het huilen kwam nu ook het hoesten, zijn gezicht liep paars aan, zijn ogen stonden star, het doekje viel op de vloer. Ettore stopte op de vluchtstrook, stapte snel uit.

De auto's bleven voorbijrijden en verplaatsten de frisse lucht ver van de snelweg, hij deed het achterportier open, maakte Pietro los uit de riemen van het autostoeltje en nam hem in zijn armen terwijl het huilen en het hoesten zich vermengden met het kabaal van het verkeer. Hij hield hem tegen zijn borst en wiegde hem, zong hun liedje voor hem, dat hij altijd voor hem zong als hij 's nachts wakker werd en niet meer kon slapen, zijn favoriete liedje, een ander dan zijn moeder voor hem zong.

Het was een liedje dat werkte en hij zong het met zijn ogen dicht, probeerde de rust te vinden die hij hoopte over te brengen op de snelle, moeizame ademhaling van zijn zoontje.

Hij zong het één keer, en had moeite om het ritme aan te houden. Pietro hilde en kronkelde in zijn armen, Ettore hield hem stevig vast, streelde met één hand zijn rug, hij zong het liedje voor de tweede keer en toen kwam de

tekst gemakkelijker, het ritme bereikte een cadans die hem goed leek, de lage tonen trilden in zijn borst waar zijn hart bonsde op het ritme van dat van zijn zoontje dat nog steeds huilde en nog steeds hoestte, maar minder dan eerst.

Bij de derde keer ging het huilen over in ademhaling en het hoesten in een zacht gereutel en kwam de kalmte over hen, nog steeds daar langs de snelweg, met de auto als buffer tussen hen en het verkeer.

Ettore bleef zingen, hij kwam weer bij het einde van het liedje, nog steeds met zijn ogen dicht, alsof hij hulp vroeg aan iemand die daar niet was, aan iemand die misschien niet bestond.

Pietro haalde intussen rustig adem, Ettore voelde de rug van de kleine op en neer gaan onder zijn hand, voelde het gewicht op zijn arm toenemen, de overgave van het lichaam van zijn zoontje, hij voelde de zwaarte van het geruststellend zijn, kalmerend, de zwaarte van iemand zijn aan wie je je volledig kunt toevertrouwen.

Zachtjes tilde hij de kleine op, hield hem een eindje van zich af en keek naar dat ontspannen gezichtje, de wangen nog een beetje rood, de ogen dicht, de lange wimpers, het weinige lichte haar, de bolle wangen, de vetrolletjes op zijn armen, en hij moest aan zijn vader denken.

Er gleed een wolk over hen heen zodat de schaduw hen bedekte, hij legde Pietro in zijn autostoeltje, luisterend naar de geluidjes die hij in zijn slaap maakte, lichte geluidjes, het leek of hij droomde en Ettore vroeg zich af wat dan.

Hij fluisterde: laat alles goed gaan.

Hij keek omhoog naar de wolk aan de hemel die nu over

hen heen dreef, naar de bergen waarnaar zij op weg waren, naar die smetteloos witte toppen.

Ze reisden zonder problemen verder, zonder nog te stoppen, aan de overkant van de vlakke drongen ze binnen in het voorjaar van die heuvels, de bossen en de klokkentorens van de kerken die achter de weelderige boomkruinen uitstaken, daarna de kastelen en de wijngaarden die plaatsmaakten voor de appelbomen en daarna voor beekjes met water zo helder dat het leek of het zonlicht erdoorheen scheen en weerkaatste op de keien die de bodem bedekten.

Pietro sliep door en Ettore hield eerst allebei zijn handen op het stuur, daarna liet hij er een rusten op de versnellingspook, of masseerde hij zijn knieën, zijn dijspieren.

Terwijl hij door de haarspeldbochten omhoogreed, zodra hij van de snelweg af was, begon hij de hoop te koesteren dat zijn zoontje gedurende die hele tien dagen zou blijven slapen, begon hij na te denken over wat ze zouden doen, over de situaties waarin ze alleen zouden zijn, elkaar zouden aankijken.

Hij stelde zich voor dat ze met z'n tweeën in bed zouden liggen, 's avonds, hij nog wakker en Pietro slapend, hun ademhaling gesynchroniseerd, dicht bij elkaar. Hij kreeg heel veel zin om ergens koffie te drinken, even te stoppen, de benen te strekken, te genieten van dat uitzicht zo anders dan anders, de bergen steeds op de achtergrond, de hemel ijl, de bossen en de vlakke velden, de fruitbomen en de weiden zo groen dat ze nep leken. Hij kreeg heel veel zin om terug te gaan, naar haar.

Ze reden langs een meer, op het roerloze water werd de hemel weerspiegeld die nu leeg was, de bochten werden lieflijker, gemarkeerd door borden met teksten in een vreemde taal, door fleurige bloemen op de vensterbanken van de huizen.

Het hotel was van een lichte kleur hout, zo te zien dennen, zoals de bomen langs de buitenmuur en de onverharde oprit; aan weerszijden een tuin met bloemperken in het midden, en achteraan, voorbij een parkeerplaats met kiezels, het gastvrij ogende hoofdgebouw.

Hij parkeerde de auto en door het geluid van de handrem werd Pietro wakker, die in zijn oogjes begon te wrijven en om zich heen keek.

Ettore tilde hem op en wendde zich naar de ingang van het hotel; in de deuropening stond een mevrouw hen op te wachten terwijl ze haar handen afdroogde aan een schort; ze had een bril en bijna grijs haar in een heel strak knotje, ze leek een non, zo een die altijd een geur om zich heen heeft hangen van lekker eten, klaargemaakt met alle liefde, met alle geduld.

Kom binnen, zei ze, ik geef jullie meteen de sleutel van de kamer; en ze vroeg of ze al hadden geluncht.

Ettore bleef staan, hij keek naar de kleine en antwoordde: nee, we moeten nog eten.

De kamer was klein zoals hij had verwacht, het rook er naar hout en ouderdom, er was een kinderbedje dat perfect leek voor die plek, en één raam dat uitkeek op het meer en de bossen.

Ook het grote bed was van hout, een tweepersoonsbed, de badkamer was schoon en er stonden kunstbloemen op de wasbak. Ettore zette zijn zoontje op de grond, op de vloerbedekking, terwijl hij zich afvroeg of dat oké was, of het oké was om een baby van tien maanden in een hotelkamer op de grond te laten zitten.

Door het open raam kwam een lekkere geur naar binnen, hij maakte de koffers open en pakte er als eerste het speelgoed uit, hij keek naar Pietro die op zijn doekje sabbelde. Hij keek naar zijn zoontje, zo rustig en totaal niet bevreemd door het gemis van zijn moeder, hij legde hun kleren in de kast die rook naar mottenballen.

Alles komt goed, zei hij bij zichzelf.

Hij ging op het bed zitten, aan de kant van het nachtkastje met de telefoon, hij pakte de hoorn op, bracht die naar zijn oor en klemde hem daar vast, tegen zijn schouder, luisterend naar de zoemtoon die van de andere kant klonk; hij speelde met de spiralende draad door zijn wijsvinger er-tussendoor te laten glijden, legde de hoorn met een zucht weer neer.

Toen ging hij liggen, keek naar zijn zoontje, de kleine tandjes die nog niet helemaal volgroeid waren, en zei: kom, we gaan eten.

Ze vonden al snel hun draai tijdens die vakantiedagen, ze werden wakker, babbelden, gingen ontbijten, wandelden door de straatjes van het dorp naar de oever van het meer dat elke dag van kleur veranderde, bleven daar zitten bij een van de weinige bars die open waren, onder de gestreep-

te parasol, kijkend naar de bergen en de bossen, het kalme water en de eenden die rondscharrelden tussen het riet een eind naar rechts.

Ettore wees naar ze en dan duurde het even voor Pietro ze zag, maar daarna wees hij ook naar ze en glimlachte, de zon vertoonde zich door de wolken die dikker leken dan die bij hen op de vlakte, minder dreigend. Het leek, ook al waren ze omringd door bergtoppen en bossen, of je hier pas echt kon ademen.

's Avonds, als Pietro lag te slapen, ging Ettore soms bij het raam van hun kamer zitten kijken naar de duisternis buiten, de contouren van de bomen en de bloemperken in de tuin, de weinige lampen die brandden in de omgeving, een panorama dat hem verzoende en beangstigde, waardoor hij vervolgens bijna de hele nacht op bed naar de telefoon zat te staren. Dan moest de kleine hoesten of werd hij wakker of maakte hij een schor geluid. Ettore was bang dat het iets ernstigs was, een nawee van de kinkhoest, dus dan liep hij naar het bedje en pakte zijn zoontje op, legde hem op zijn borst, en pas dan lukte het hem om in slaap te vallen.

De mevrouw was aardig en vriendelijk, ze verzorgde hen goed, in de eetzaal bekeek ze hen behoedzaam en toegeeflijk, ook als de kleine moest huilen en daarna moest hoesten en daarna moest huilen en hoesten tegelijk.

Die ochtend was hij rustig, hij zat met een groen plastic bestekje te spelen en de kruimels van de appeltaart te verschuiven, hij had zijn ogen tot spleetjes geknepen, hij had lange wimpers, een pruilmond en een strakke kin, hij had,

die ochtend, helemaal haar gezicht, en terwijl Ettore voorovergebogen op zijn stoel naar hem zat te kijken, en zijn koffie vergat die koud stond te worden in het kopje, begon hij te denken aan hoe mooi ze was in het nachthemd dat ze van hem had gekregen. Aan de koorts die ze had, aan de energie die ze tekortkwam, aan toen hij weer bij haar was gekomen nadat de kleine eindelijk in slaap was gevallen, aan toen hij op het bed was gaan zitten en had gevraagd hoe ze zich voelde.

Slecht, had ze gezegd, ik heb nergens puf voor.

Ik maak bouillon voor je.

Dat kun je niet eens.

Ik doe er gewoon van alles wat in.

Zoals?

Ik zie wel, het vlees dat we hebben, de groenten die we hebben.

Je kunt denk ik beter een pizza voor me gaan halen.

Nee joh, ik vang wel een paar duiven, dan trek ik daar bouillon van, ik stop ze gewoon met veren en al in de pan, extra smaakvol.

Hij dacht aan die glimlach, daarna, aan die manier waarop ze zich op haar zij draaide, zei dat hij in bed moest komen, verder moest slapen, dat ze de volgende ochtend vroeg op zouden moeten, dat hij moest rijden.

Hij voelde de tranen door zijn gesloten oogleden dringen, hij voelde ze over zijn wangen glijden, en toen hij zijn ogen weer opendeed zag hij de mevrouw van het hotel voor hem staan, met haar moederlijke lichaam, haar ronde, glimlachende gezicht. Hij zag haar door haar knieën gaan, en toen

hoorde hij haar stem met dat vreemde, buitenlandse accent.

Als je wilt let ik vandaag wel op de kleine.

Ettore schonk haar een droevige glimlach en zei: bedankt.

Toen veegde hij zijn gezicht droog met zijn arm, gaf zijn zoontje een aai en vroeg of hij lief zou zijn, of hij zich goed zou gedragen.

Het was fris, de vogels zongen en bewogen zich door die hemel zonder wolken en alles was helder en glanzend: de bloemen, de kiezels op de oprit, de geluiden en de geuren.

Hij liep in de richting van de weg, er reden weinig auto's door de smalle straatjes van het dorp, weinig mensen stonden voor de winkels, voor de bakker. Ettore snoof de geur op die uit die zaak kwam en de geur van al dat hout. Hij ging naar de bar, tegenover een rotsfontein in het midden van een bloemperk vol grote, gele bloemen.

Hij bestelde koffie bij de jonge barvrouw, hij bestelde een vruchtensap en een broodje *speck*, hij was alleen daarbinnen en het licht werd er afgezwakt door de gesloten gordijnen voor de ramen, het was koel tussen de hertenkoppen aan de muren en de andere opgezette dieren op de planken, een valk, een wezel. Hij at staand, aan de toog, kijkend naar de lusteloze bewegingen van het meisje, haar brede heupen, haar verveelde gezicht.

Het pad was aangegeven met rood en wit, twee streepjes boven elkaar markeerden de bomen langs de smalle weg, een stenen trap voerde het bos in, met wankel tre-